

МОДЕЛИ НА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ И РАБОТА С РОДИТЕЛИТЕ НА УЧЕНИЦИТЕ

Петя Гъзова, Професионална гимназия по електроника „Ал. Ст. Попов“, гр. Велико
Търново, petiagiozova@abv.bg

Във взаимоотношенията от триъгълника родител – ученик – учител винаги има деликатност. В сега действащия ЗПУО са разписани правата и задълженията на страните. Всеки участник в образователния процес е запознат с тях, но се случват конфликтни ситуации. Причините са различни. Опитът, който имам ми помага да взема точното решение в ежедневните динамични ситуации. Като класен ръководител част от успеха в работата ми се е дължал на доброто взаимодействие с родителите. Доверието е в основата на успешното сътрудничество. То се печели трудно и постепенно, знаем го всички, както и бързо може да се разруши. За мен са важни няколко стъпки, които осигуряват „здрав мост“ между класния ръководител и родителите.

Първа – Началото се гради на основата на *действащото законодателство*. До края на месец септември се провежда първата родителска среща за учебната година, на която поздравявам родителите и децата им за избора, записвайки се в гимназията. Представям накратко дейностите в нея – състезания, олимпиади, проекти, учебен план, възможности за реализация след приключване на обучението. Запознавам родителите с разписаните правила както в закона, така и с тези в Правилника на гимназията и Етичния кодекс. Обсъждаме къде можем да очакваме проблеми в поведението на учениците и уточняваме каква процедура ще следваме при съмнения за нарушения или при явно неспазване на правилата. Родителите получават разписанието на часовете. На тази първа среща коментираме начина, по който ще бъде уведомена за заболяване или семейни причини, поради които ученикът ще отсъства и за какъв период от време, това ограничава възможностите за злоупотреби. В тази връзка, ако ученик не е на училище до третия час и не съм уведомена за отсъствието, се ангажирам да уведомя родителя и съвместно да предприемем действия, за да установим какво се случва с него.

На тази първа среща представям екипа от преподаватели за настоящата учебна година. Преди да приключим и да изпратя родителите питам имат ли въпроси от всякакъв характер, имащ отношение към съвместната ни работа. При наличие на такива, ако мога отговарям веднага, ако това не е възможно уточняваме как ще установим контакт, за да разговаряме.

Втора – От няколко години има фиксиран втори час на класа. По това време или в удобно за родителя и мен такова, водя *индивидуални разговори* относно: показани ниски резултати по различните учебни предмети, агресивни прояви между учениците, неприемливо отношение с колеги или по молба на колеги, които също са поканени на тези срещи. За да реагирам своевременно на различни ситуации ежедневно разговарям с колегите, които са имали часове с класа за деня.

Индивидуалните срещи осигуряват възможност да преценя до каква *степен* и в какви *граници* могат да се развиват контактите ми с конкретен родител. В тези неформални срещи те споделят и лична информация, която използвам само, за да помогна и на двете страни.

Каня и родители на ученици, които нямат проблеми с усвояване на учебното съдържание и поведението им е според приетите етични норми. С тях обсъждам възможностите за участия в проекти, олимпиади, състезания, стипендии на различни фондации и бъдещо кариерно развитие. Когато учениците започват дванадесети клас уведомявам родителите за предстоящите срещи с представители на ВУ и начина на провеждане на предварителните изпити, така че всеки да има възможност за успешно представяне.

Трета – За мен това е най-важната стъпка в установяване на доверие и стабилност в отношенията ми с родителите – *да не позволя професионалните отношения да се превърнат в лични. Да не се преминава границата на сътрудничество.*

Четвърта – *Да не вменявам вина у родителите за действията на децата им.* В гимназията учениците постъпват на четиринадесет години, а в този период те са почти завършени личности. На тях може да им се въздейства, но те добре съзнават какво правят. Техният избор не е избор на родителите им, когато става въпрос за поведенчески проблеми. Работата ми като класен ръководител е да коментирам тези проблеми с родителите с цел съвместни действия за подобряване на ситуацията или отстраняване на причината за проявата им. За съжаление често причина за поведенчески проблеми се явява: развод на родителите, смърт на един от тях, съвместно съжителство с друг човек, който не покрива представите на тийнейджера за семейство, природени деца, за които се полагат повече грижи, отколкото за него или нея. Това провокира проблемно поведение, за да бъде обгрижен младият човек.

Трудно е да кажеш на един родител, че не обръща достатъчно внимание на детето си, че той е задължен и законово да се грижи не само за физическото му оцеляване, а и за изграждане на стабилни морални ценности, част от които са и семейните. Не често, но ми е казвано, че само ученикът да навърши пълнолетие, той ще поеме издръжката си и какво ще прави с живота си не е важно за родителя. Обикновено това са младежи с проблемно поведение, познайници на служителите в полицията и детска педагогическа стая. В тези случаи се старая да изградя доверие между ученика и мен, да го подкрепя, да му дам възможност да остане в системата и да завърши образованието си.

Пета – Ако класният ръководител успее да изгради *силна връзка на доверие, на визия за стабилна опора, защита, добронамереност и готовност за осигуряване на помощ* между него и класа, тогава ще има по-малко индивидуални и родителски срещи, телефонни разговори и променени планове за деня, както и повече спокойствие, сигурност, доверие, добра комуникация, сплотеност и усмивки у трите страни участнички в образователно-възпитателния процес.

Считам, че успявам да изградя такова доверие у учениците, на които съм била класен ръководител.

Мисълта на Браян Трейси е добър завършек: „Спйката, която държи всички взаимоотношения заедно, е доверието, а то се основава на почтеността.“